

ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Вища технічна освіта завжди була і залишається стратегічним ресурсом забезпечення суспільних інтересів та здобуття державою конкурентноспроможності в науково-технічній сфері. Нова парадигма «суспільства знань» спрямована не тільки на підвищення рівня вузькопрофесійних знань, а й на формування морально-ціннісних орієнтирів, здатних об'єднати суспільство, а також на збереження, повагу й розвиток національних, регіональних і світових культур в умовах міжнародної співпраці. Саме таким чином формується сучасний соціальний капітал, накопичення та відтворення якого, на думку таких відомих дослідників як Ф.Фукуяма, П.Бурдьє, Дж.Коулман, Р.Патнем тощо, сприяє гармонізації політичних інтересів, економічній успішності та розвитку суспільства.

Соціальний капітал являє собою сукупність знань та паттернів, культурних та національних традицій, ідеологічних доктрин, а також мотивацій конкретних людей і життєвого досвіду, що сприймаються суспільством як соціально значущі та цінні. Головним елементом, що забезпечує цілісність системи усіх перерахованих складових, є довіра як очікування від членів суспільства чесної та передбачуваної поведінки на основі розуміння та слідування загальним ціннісним та поведінковим принципам, а також на міцності внутрішніх зв'язків, порозумінні та взаємодопомозі. Соціальний капітал не можна «позичити», а тільки успадкувати або заробити самостійно – це впливає із самої його сутності. Система освіти, яка дає людям базові знання, прищеплює загальні цінності та виховує моральні якості, являє собою один із найважливіших інструментів для цього. Особливе місце тут займає вища технічна освіта, яка формує професіоналів, науковців та управлінців у провідних наукових та виробничих сферах, тобто створює інтелектуальне підґрунтя для формування соціального капіталу.

Сучасність ставить сумні питання щодо якісних характеристик сучасної освіти. Йдеться не тільки про викладання професійно-орієнтованих дисциплін, не менш важливою є гуманітарна складова освітнього процесу, оскільки саме вона сприяє формуванню загальнокультурних компетентностей, необхідних для накопичення соціального капіталу. Це, наприклад, прилучення до культурних цінностей і установок, які створюють для людей можливість співпрацювати, довіряти, розуміти й виражати себе у взаємних відносинах, розглядаючи один одного як союзників, а не як незнайомців, конкурентів або потенційних ворогів. На жаль, сучасні трансформаційні тенденції у технічних вишах, пов'язані, наприклад, зі зменшенням питомої ваги дисциплін гуманітарного блоку, загострюють суперечності між потребами суспільства і можливістю системної

підготовки фахівців та керівників. Так, вилучення з навчальних планів або суттєве зменшення обсягу курсів загальної та професійної етики, естетики, культурології, релігієзнавства та низки інших спецкурсів зменшує вірогідність формування належного рівня культурної компетентності. Це тягне за собою ризик безвідповідальності, морального нігілізму, егоїзму, нетерпимості, ворожості тощо що, в свою чергу, викликає песимізм відносно можливості накопичення в нашому суспільстві прийнятного рівня соціального капіталу. Таким чином, необхідна всебічна увага, широке обговорення та активна позиція щодо гуманітаризації освітнього процесу у технічних ВНЗ.

Штефан С. И., Драчова С. И

*Харьковский национальный университет
городского хозяйства имени А. Н. Бекетова*

РОЛЬ ГУМАНИТАРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПОЛИТИЧЕСКОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ СТУДЕНТОВ

Концепция воспитания студента в динамично меняющемся мире, должна быть свободной от одномерности подходов, крайностей мировоззрения. В формировании мировоззрения современного студента важно учитывать факторы, корректирующие цели воспитания, учитывающие мировые тенденции.

Воспитание – это процесс формирования личности с целью подготовки человека к социально-культурной и трудовой жизни в обществе. Образование закладывает в человека социальную культуру, которая является основой поведения человека в обществе. Актуальной проблемой в воспитании является слабая политическая социализация молодежи, процесс включения индивида в политическую систему. Ведь в результате политической социализации формируются политическое сознание и поведение индивидуума, происходит становление личности как гражданина. Поэтому необходимо обогащать политическую культуру студентов, так как именно молодое поколение как стратегический ресурс нации определяет модель возможного будущего.

Решающей предпосылкой обеспечения реализации поставленной цели является формирование у студентов активной жизненной позиции. В связи с этим возрастает роль гуманитарного образования студентов. Способность понять и оценить происходящие в современном обществе процессы, поиск оптимального пути развития гражданского общества не возможен без устранения правового нигилизма, изучения и понимания структурных связей экономической системы, анализа политической системы, на основе использования современных знаний и достижений человеческой цивилизации.

В условиях демократического общества необходимо активно и грамотно участвовать в политической жизни государства, чего, к сожалению, большая часть молодого населения нашей страны не делает.